

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie

Hamersveldseweg 136, Leusden

projectnummer: 132.00.02.40.00

Onderwerp: Ecologische inventarisatie

Datum: 17-07-2019

KADER

Voor de locatie aan het perceel Hamersveldseweg, 136 Leusden, wordt een plan voorbereid voor het realiseren van enkele woningen.

Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel van deze inventarisatie is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Hier toe is een veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs en is de Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd. Het bezoek heeft plaatsgevonden op 9 juli 2019. De weersomstandigheden waren licht bewolkt, droog, zwakke wind en 15° Celsius. Dit rapport geeft de bevindingen en conclusies weer.

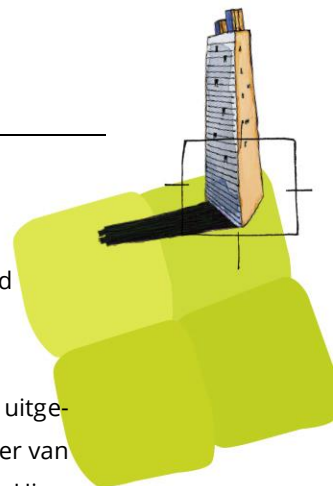
PLANGEBIED

Het plangebied betreft een perceel direct ten zuiden van Hamersveldseweg 134, met een ingang op de hoek met de Grasdrogerijweg. Voorheen stond hier een boerderij met huisnummer 136, nu is geen bebouwing meer aanwezig. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 5.000 m².

Het grootste deel van het plangebied is in gebruik als grasland en wordt met enkele paarden begraaasd. In de zuidwesthoek bevindt zich klein oppervlak houtige beplanting. Langs de oostrand bevindt zich een watergang van circa 5 meter breed met ook houtige beplanting erlangs. Langs de westrand bevindt zich een greppel die droog stond ten tijde van het veldbezoek. Langs de zuidrand bevindt zich een bomenrij van recent aangeplante nog zeer jonge eikjes. Midden op het perceel staat een container die als stal voor de paarden diens doet, verdere bebouwing ontbreekt.

Ten zuiden en oosten van het plangebied bevindt zich een openbare weg. Ten westen van het plangebied ligt een verhard bedrijventerrein, ten noorden ligt agrarische bebouwing die niet meer in agrarisch gebruik is; ten oosten een agrarisch erf en ten zuiden een aantal woningen.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Impressie van het plangebied (foto's 9 juli 2019)

Het plan voorziet in de bouw van een of enkele woningen, waarvoor details nog niet zijn uitgewerkt. Voor de ontwikkeling wordt grond vergraven. Er zal in het plangebied aardgasvrij gebouwd worden. Waarschijnlijk zal de sloot aan de oostzijde behouden blijven, of dit ook geldt voor de houtige beplanting aan oostzijde en in de zuidwesthoek is nog niet duidelijk. Daarom is er in deze inventarisatie rekening mee gehouden dat de opgaande beplanting kan verdwijnen.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreft:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 08-07-2019 14:49:34) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond

² De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

het plangebied verschillende beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, amfibieën, reptielen en zoogdieren. Indien van toepassing worden relevante soorten in de onderstaande tekst besproken.

Planten

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied beperkte natuurwaarde heeft, vanwege het intensieve gebruik als paardenweide. De vegetatie is hier grotendeels kort afgegrasd, met grassen zoals Engels raaigras en kweek, en kruiden zoals smalle en grote weegbree, ridderzuring en kruipende boterbloem. Dit zijn algemene planten van voedselrijke grond. In en langs de sloot langs de oostzijde komen planten voor zoals riet, liesgras, grote lisdodde, moerasrolklaver en veldrus. De houtige beplanting bestaat hier vooral uit schietwilg en boswilg tot 10 meter hoog. In de zuidwesthoek van het gebied staan enkele essen tot 15 meter hoog met een dichte ondergroei van onder andere zwarte els, zomereik en braam.

Er zijn geen beschermde plantensoorten bekend uit de naaste omgeving (Quickscanhulp.nl), en deze zijn ook niet te verwachten gezien de inrichting en voedselrijkdom van het plangebied.

Vogels

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende soorten vogels met jaarrond beschermde nesten bekend zoals huismus, gierzwaluw en enkele soorten roofvogels en uilen (Quickscanhulp.nl). In het plangebied zijn in de bomen geen mogelijke nest- of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Gebouwen waarin nestplaatsen aanwezig kunnen zijn ontbreken in het plangebied.

Het plangebied is hooguit matig geschikt als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn huismussen gehoord op nabije erven. Incidenteel kunnen soorten zoals buizerd, sperwer en ransuil als foerageergebied gebruiken. Voor steenuil is het gebied weinig geschikt omdat direct rond het plangebied veel voor steenuil onaantrekkelijke bebouwing en verharding aanwezig is, en ruigere begroeiing vrijwel ontbreekt.

In het plangebied zijn enkele algemene soorten waargenomen zoals witte kwikstaart, blauwe reiger en meerkoet, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze soorten kunnen hier foerageren, en enkele zoals meerkoet ook broeden.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten zijn gedaan in relatie tot het plangebied. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

Vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verscheidene soorten vleermuizen bekend, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger (Quickscanhulp.nl). Gebouwen waarin verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn ontbreken in het plangebied. In de zuidwesthoek van het plangebied is een holte in een van de grote essen aanwezig, die mogelijk als verblijfplaats dient.

Het plangebied is verder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, vooral langs de randen. De watergang met beplanting langs de oostrand maakt deel uit van een lijnvormige structuur die mogelijk fungeert als essentiële (onmisbare) vliegroute voor vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn dertien soorten beschermde grondgebonden zoogdieren bekend in de nabije omgeving (Quickscanhulp.nl, 0-1 kilometer). Tien daarvan betreft soorten die bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn vrijgesteld van de verbodsartikelen van de Wnb in de provincie Utrecht. In het plangebied kunnen enkele van deze soorten, zoals egel, veldmuis en huisspitsmuis, voorkomen. De niet-vrijgestelde soorten betreffen boommarter, eekhoorn en das. Van deze soorten zijn geen sporen zoals vraatsporen of uitwerpselen aangetroffen. Eekhoorn en boommarter zijn niet in het plangebied te verwachten omdat de houtige begroeiing zeer beperkt is en niet verbonden is met grotere houtelementen buiten het plangebied. Voor das is het plangebied niet geschikt als leefgebied vanwege de vele bebouwing rondom het plangebied.

Andere niet-vrijgestelde (en dus beschermde) grondgebonden zoogdiersoorten zijn niet te verwachten gezien de inrichting van het gebied en de ligging in bebouwd gebied.

Amfibieën

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van zes soorten amfibieën (Quickscanhulp.nl). Vier daarvan zijn algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad, waarvoor in de provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt. De sloot langs de oostrand is geschikt als voortplantingswater voor deze soorten, en incidenteel kunnen ze in het grasland voorkomen. De niet-vrijgestelde soorten betreffen poelkikker en alpenwatersalamander.

Het plangebied is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater (kleine geïsoleerde poelen) en landbiotoop (ruigtes, bosjes, extensief gebruikt grasland) niet geschikt als leefgebied voor alpenwatersalamander. Voor poelkikker is de sloot langs de oostrand van het plangebied matig geschikt als leefgebied, maar het betreft een klein gebied met geïsoleerde ligging tussen veel bebouwing en intensief gebruikt grasland, zodat deze soort hier niet is te verwachten.

Overige beschermde diersoorten

Uit de omgeving zijn drie reptielensoorten bekend (Quickscanhulp.nl). Hazelworm en levendbarende hagedis leven in heide, venen of zeer ruig extensief grasland. Dergelijk leefgebied is niet aanwezig in

het plangebied. Ringslang is gebonden aan waterrijke habitats, met ruigtes, open zonnige plekjes en broeihopen voor ei-afzetting. Binnen het plangebied komt deze combinatie van biotopen niet voor. Uit de ruimere omgeving van het plangebied (5-10 kilometer) is het voorkomen bekend van de vis-soort grote modderkruiper (Quickscanhulp.nl). De sloot langs de oostrand is geschikt als leefgebied voor deze soort.

De enige beschermde ongewervelde diersoort die in de omgeving voorkomt betreft de gevlekte witsnuitlibel (Quickscanhulp.nl). Deze soort leeft in minder voedselrijke wateren met een hoge waterkwaliteit en een goed ontwikkelde watervegetatie in heide, venen of zeer ruig extensief grasland. Dergelijk leefgebied is niet aanwezig in het plangebied.

TOETSING

Negatieve effecten op beschermde plantensoorten als gevolg van het plan treden niet op.

Bij uitvoering van het plan gaan geen jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van vogels verloren. Mogelijk gebruiken sommige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals sperwer en ransuil het plangebied als foerageergebied. Het betreffende gebied betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en in de omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten ten aanzien van foerageergebied van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kunnen daarom worden uitgesloten.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels (andere dan de jaarrond beschermde) in het plangebied en de directe omgeving worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging en verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied bevindt zich één mogelijke verblijfplaats van vleermuizen, in de bomengroep in de zuidwesthoek. Een negatief effect ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden voorkomen door deze bomengroep te behouden. Indien een of meerdere van deze bomen worden geveld is een negatief effect niet uit te sluiten en is nader onderzoek nodig. Op basis van het onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Mogelijk gebruiken vleermuizen het plangebied als foerageergebied. Het betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en bovendien wordt verwacht dat het plangebied niet volledig ongeschikt wordt als foerageergebied. In de omgeving is bovendien in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied zijn daarmee uitgesloten.

De beplanting langs de watergang langs de oostrand maakt deel uit van een lijnvormige structuur die mogelijk fungeert als essentiële (onmisbare) vliegroute voor vleermuizen. Het voornemen is om deze watergang met bomenrij te behouden, maar dat is nog niet zeker. Als deze watergang met bomenrij wordt behouden treedt geen negatief effect op ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

Dezelfde watergang langs de oostrand is mogelijk ook geschikt als leefgebied voor grote modderkruiper. Ook hier geldt dat bij behoud van deze watergang geen negatief effect ten aanzien van grote modderkruiper optreedt.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Utrecht. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Het voorkomen van beschermde soorten uit andere soortengroepen in het plangebied is niet te verwachten. Op basis hiervan worden negatieve effecten voor deze soorten uitgesloten.

Gebiedsbescherming

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

PROVINCIAAL RUIMTELIJK NATUURBELEID

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 - 2028 en de Provinciale Ruimtelijk Verordening, Provincie Utrecht 2013 (geconsolideerd 10 december 2018). In het NNN staat natuur voorop en ontwikkelingen zijn daarom alleen onder strikte voorwaarden toegestaan. Nieuwe ontwik-

kelingen in het NNN mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken ('Nee, tenzij'-regime).

Natuur buiten het NNN

Naast het NNN wijst de provincie Utrecht ook landbouwgronden aan als Groene Contour. Gronden die zijn aangewezen als Groene Contour wil de provincie Utrecht omvormen tot natuurgebied om daarmee het NNN te versterken. Na realisatie wordt de nieuwe natuur opgenomen als onderdeel van het NNN.

INVENTARISATIE

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als in het kader van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermd gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden betreffen Rijn-takken op circa 13 kilometer ten zuiden en Arkemheen op circa 13 kilometer ten noorden van het plangebied. Op circa 200 meter ten zuidoosten en oosten van het plangebied liggen gronden die zijn aangewezen als NNN, en op circa 50 meter ten noordoosten en oosten van het plangebied liggen gronden die zijn aangewezen als Groene Contour.

TOETSING

Het plangebied ligt op grote afstand van ten opzichte van in het kader van Wnb beschermde gebieden. Op deze afstand is in potentie alleen een effect van stikstofdepositie op beschermde Natura 2000-gebieden te verwachten. Het plan zorgt echter voor weinig stikstofuitstoot. Op de grote afstand van meer dan 12 kilometer zijn effecten van bouwactiviteiten en verkeer tijdens en na realisatie van het lage aantal woningen niet te verwachten. Door de keuze voor gasloos bouwen, zal de stikstofuitstoot voor verwarming ook nihil zijn. Andere effecten zijn vanwege de ruime afstand en de aard van de ontwikkelingen uit te sluiten.

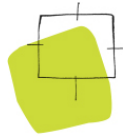
Daar het plan van geringe omvang is (bouw van enkele woonhuizen) en het plangebied wordt omsloten door ander bebouwing, zijn negatieve effecten op nabije beschermde natuurterreinen en Groene Contour niet te verwachten.

Negatieve effecten op in het kader van Wnb en provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde gebieden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen mogelijk vleermuizen en grote modderkruiper voorkomen in het plangebied. Met inachtneming van volgende voorwaarden worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen:

- Handhaven van de bomengroep in de zuidwesthoek van het plangebied zodat geen negatief effect op een mogelijke verblijfplaats van vleermuizen optreedt.
- Handhaven van de watergang met bomengroep langs de oostrand van het plangebied zodat geen negatief effect op een mogelijke essentiële vliegroute van vleermuizen optreedt.

- Toepassing van vleermuisvriendelijke verlichting in de aanleg- en gebruiksfase die niet op de houtige beplantingen is gericht zoveel mogelijk neerwaarts gericht is. In de gebruiksfase bij voorkeur inzet van gerichte armaturen en gebruik van bewegingssensoren.
- Handhaven van de watergang langs de oostrand van het plangebied zodat geen negatief effect op mogelijk leefgebied van grote modderkruiper optreedt.

Als bovenstaande maatregelen niet worden toegepast is nader onderzoek naar aan- of afwezigheid van vleermuizen, dan wel grote modderkruiper noodzakelijk. Aan de hand van het nader onderzoek kan bepaald worden of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb nodig is en of deze in voorkomend geval verkregen kan worden.

Van de overige soortgroepen is een voldoende beeld ontstaan. Een ontheffing voor deze soorten is niet nodig. Wel moet bij de planning van de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden en in het kader van het provinciaal ruimtelijk beleid beschermde natuurgebieden treden niet op. Het plan is op het punt van gebiedenbeleid niet in strijd met de Wnb. Ook is het plan op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Ruimtelijk Verordening (Provincie Utrecht 2013, geconsolideerd 10 december 2018).